

UREDBA (ES) št. 551/2004 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 10. marca 2004

o organiziranosti in uporabi zračnega prostora na enotnem evropskem nebu

(uredba o zračnem prostoru)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA -

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 80(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽³⁾,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽⁴⁾, in z vidika skupnega besedila, ki ga je odobril Spravni odbor 1. decembra 2003,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Oblikovanje enotnega evropskega neba zahteva usklajen pristop z namenom, da se uredi organiziranost in uporaba zračnega prostora.
- (2) V svojem poročilu novembra 2000 je Skupina na visoki ravni za enotno evropsko nebo menila, da je zračni prostor treba načrtovati, urediti in strateško upravljati na evropski ravni.
- (3) V sporočilu Komisije o oblikovanju enotnega evropskega neba dne 30. novembra 2001 je izražena zahteva za strukturno reformo, ki bi omogočila oblikovanje enotnega evropskega neba s postopnim, bolj integriranim upravljanjem zračnega prostora in razvojem novih konceptov in postopkov za upravljanje zračnega prometa.
- (4) Uredba (ES) št. 549/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2004 (okvirna uredba) ⁽⁵⁾ določa okvir za oblikovanje enotnega evropskega neba.
- (5) V členu 1 Konvencije o mednarodnem civilnem letalstvu, podpisane v Chicagu leta 1944, države podpisnice te konvencije priznavajo, da „ima vsaka država popolno in izključno suverenost nad zračnim prostorom svojega ozemlja“. In v okviru te suverenosti države članice Skupnosti izvajajo pristojnosti javnega organa pri nadzoru zračnega prometa, ob upoštevanju veljavnih mednarodnih konvencij.
- (6) Zračni prostor, ki je skupni vir za vse kategorije uporabnikov, mora biti mogoče uporabljati prilagodljivo, pošteno in pregledno, ob upoštevanju potreb držav članic, ki jih imajo glede varnosti in

⁽¹⁾ UL C 103 E, 30.4.2002, str. 35.

⁽²⁾ UL C 241, 7.10.2002, str. 24.

⁽³⁾ UL C 278, 14.11.2002, str. 13.

⁽⁴⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 3. septembra 2002 (UL C 272, 13.11.2003, str. 316), Skupno stališče Sveta z dne 18. marca 2003 (UL C 129, 3.6.2003, str. 11) in stališče Evropskega parlamenta z dne 3. julija 2003 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 29. januarja 2004 in Odločba Sveta z dne 2. februarja 2004.

⁽⁵⁾ UL L 96, 31.3.2004, str. 1.

▼ B

- obrambe, in njihovih obveznosti v okviru mednarodnih organizacij.
- (7) Učinkovito upravljanje zračnega prostora je bistveno za povečanje zmogljivosti sistema služb zračnega prometa, za optimalni odgovor na zahteve različnih uporabnikov in za doseganje najboljše prilagodljivosti pri uporabi zračnega prostora.
 - (8) Dejavnosti Eurocontrola potrjujejo, da realno ni mogoče ločeno razvijati mreže zračnih poti in strukture zračnega prostora, kajti vsaka posamezna država članica je sestavni del evropske mreže za upravljanje zračnega prometa (EATMN) tako v Skupnosti kakor tudi zunaj nje.
 - (9) Za splošni zračni promet na zračnih poteh v zgornjem zračnem prostoru je treba postopno uvesti bolj integrirani operativni zračni prostor; zato je treba ustrezno določiti povezave med zgornjim in spodnjim zračnim prostorom.
 - (10) Evropsko zgornje letalsko informacijsko področje (EUIR), ki zajema zgornji zračni prostor v pristojnosti držav članic v okviru te uredbe, mora olajšati skupno načrtovanje in objavo letalskih informacij, da bi se odpravila regionalna ozka grla.
 - (11) Uporabniki zračnega prostora se soočajo z različnimi pogoji dostopa do zračnega prostora in nimajo enake svobode gibanja znotraj zračnega prostora. Vzrok temu je pomanjkanje usklajenosti v klasifikaciji zračnega prostora.
 - (12) Preureditev zračnega prostora mora temeljiti na operativnih zahtevah ne glede na obstoječe meje. Skupna splošna načela za oblikovanje enotnih funkcionalnih blokov zračnega prostora je treba izdelati po posvetovanju z Eurocontrolom in na podlagi njegovih tehničnih nasvetov.
 - (13) Bistvenega pomena je, da se doseže skupna, usklajena struktura zračnega prostora v smislu zračnih poti in sektorjev, da sedanja in prihodnja organizacija zračnega prostora temelji na skupnih načelih ter da se zračni prostor oblikuje in upravlja v skladu z usklajenimi pravili.
 - (14) Koncept prilagodljive uporabe je treba uporabljati učinkovito; optimizirati uporabo sektorjev zračnega prostora, zlasti v obdobjih prometnih konic v splošnem zračnem prometu in v conah zračnega prostora z veliko gostoto prometa ob sodelovanju med državami članicami glede uporabe teh sektorjev za vojaške operacije in usposabljanje. V ta namen je treba dodeliti ustrezne vire za učinkovito izvajanje koncepta prilagodljive uporabe zračnega prostora, pri čemer se upoštevajo tako potrebe civilnih kakor vojaških organov.
 - (15) Države članice si morajo prizadevati za sodelovanje s sosednjimi državami članicami, da bi se koncept prilagodljive uporabe zračnega prostora uporabljal prek nacionalnih meja.
 - (16) Enotno in pravočasno upravljanje zračnega prostora in izvajanje sprememb sta omejena zaradi razlik v organiziranosti sodelovanja med civilnimi in vojaškimi organi. Uspeh enotnega evropskega neba je odvisen od učinkovitega sodelovanja med civilnimi in vojaškimi organi, brez poseganja v posebne pravice in odgovornosti držav članic na področju obrambe.
 - (17) Vojaške operacije in usposabljanje je treba zavarovati vedno, kadar lahko uporaba skupnih načel in meril škodljivo vpliva na njihovo varno in učinkovito izvajanje.
 - (18) Za izboljšanje učinkovitosti pri upravljanju pretoka zračnega prometa je treba uvesti primerne ukrepe s tem, da se nudi pomoč obstoječim operativnim enotam, vključno Centralni enoti Eurocontrola za upravljanje pretoka zračnega prometa, ki bi zagotavljale učinkovito letenje.

▼B

- (19) V skladu s časovnim načrtom in ustreznimi študijami je zaželen razmislek o razširitvi koncepta zgornjega zračnega prostora na spodnji zračni prostor -

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

SPLOŠNO

Člen 1

Cilj in področje uporabe

1. Ta uredba se v okviru področja uporabe okvirne uredbe nanaša na organiziranost in uporabo zračnega prostora na enotnem evropskem nebu. Cilj te uredbe je podpreti koncept postopno bolj integriranega operativnega zračnega prostora v kontekstu skupne prometne politike in uvesti skupne postopke za snovanje, načrtovanje in upravljanje, ki zagotavljajo učinkovito in varno upravljanje zračnega prometa.
2. Uporaba zračnega prostora omogoča, da navigacijske službe zračnega prometa delujejo kot koherentna in logična celota v skladu z Uredbo (ES) št. 550/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2004 o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa na enotnem evropskem nebu (uredba o zagotavljanju služb) ⁽¹⁾.
3. Ta uredba se brez poseganja v člen 10 uporablja za zračni prostor znotraj ICAO področij EUR in AFI, kjer države članice zagotavljajo službe zračnega prometa v skladu z uredbo o zagotavljanju služb. Države članice lahko to uredbo uporabljajo tudi za zračni prostor znotraj drugih ICAO področij, ki so v njihovi pristojnosti pod pogojem, da o tem obvestijo Komisijo in druge države članice.
4. Letalska informacijska področja, zajeta v zračnem prostoru, za katerega se uporablja ta uredba, so objavljena v *Uradnem listu Evropske unije*.

POGLAVJE II

ARHITEKTURA ZRAČNEGA PROSTORA

▼M1

Člen 3

Evropsko zgornje letalsko informativno območje (EUIR)

1. Skupnost in njene države članice si prizadevajo, da ICAO vzpostavi in prizna enotno evropsko letalsko informativno območje (EUIR). Najpozneje do 4. decembra 2011 Komisija v ta namen za zadeve, ki so v pristojnosti Skupnosti, po potrebi predloži priporočilo Svetu v skladu s členom 300 Pogodbe.
2. EUIR je namenjeno pokrivanju zračnega prostora v pristojnosti držav članic v skladu s členom 1(3) in lahko vključuje zračni prostor evropskih tretjih držav.
3. Vzpostavitev EUIR ne posega v odgovornost držav članic glede določitve izvajalcev storitev služb zračnega prometa za zračni prostor v njihovi pristojnosti v skladu s členom 8(1) Uredbe o zagotavljanju služb.

⁽¹⁾ UL L 96, 31.3.2004, str. 10.

▼ **M1**

4. Države članice ohranijo svoje obveznosti do ICAO v okviru geografskih meja letalskih informativnih območij v zgornjem zračnem prostoru in letalskih informativnih območij, ki jim jih je zaupala ICAO na dan začetka veljavnosti te uredbe.

*Člen 3a***Elektronske letalske informacije**

1. Brez poseganja v objavo letalskih informacij držav članic in na način, ki dosledno upošteva to objavo, Komisija v sodelovanju z Eurocontrolom zagotovi razpoložljivost elektronskih letalskih informacij visoke kakovosti, ki so predstavljene na usklajen način ter po kakovosti podatkov in aktualnosti ustrezajo zahtevam vseh zadevnih uporabnikov.

2. Za namene odstavka 1 Komisija:

- (a) zagotovi razvoj infrastrukture za letalske informacije za vso Skupnost v obliki elektronskega integriranega obveščevalnega portala z neomejenim dostopom za zainteresirane strani. Navedena infrastruktura vključuje dostop do zahtevanih podatkovnih elementov in njihovo zagotavljanje, kot so med drugim letalske informacije, informacije službe letalskih informacij (ARO), meteorološke informacije in informacije o upravljanju pretoka;
- (b) podpira posodobitev in uskladitev zagotavljanja letalskih informacij v najširšem pomenu v tesnem sodelovanju z Eurocontrolom in ICAO.

3. Komisija sprejme podrobna izvedbena pravila za ta člen v skladu z regulativnim postopkom iz člena 5(3) okvirne uredbe.

*Člen 4***Pravila zračnega prometa in klasifikacija zračnega prostora**

Komisija v skladu z regulativnim postopkom iz člena 5(3) okvirne uredbe sprejme izvedbena pravila za:

- (a) sprejetje ustreznih določb glede pravil zračnega prometa, osnovanih na standardih ICAO in priporočenih praksah;
- (b) uskladitev in ustrezno prilagoditev uporabe klasifikacije zračnega prostora ICAO, z namenom nemotenega zagotavljanja varnih in učinkovitih storitev služb zračnega prometa na enotnem evropskem nebu.

*Člen 6***Upravljanje omrežja in načrtovanje**

1. Funkcije omrežja za upravljanje zračnega prometa (ATM) omogočajo optimalno uporabo zračnega prostora in uporabnikom zračnega prostora zagotavljajo uporabo zaželenih letalskih prog, hkrati pa omogočajo največji dostop do zračnega prostora in navigacijskih storitev zračnega prometa. Namen funkcij omrežja je podpora pobudam na nacionalni ravni in na ravni funkcionalnih blokov zračnega prostora. Izvajajo se ob upoštevanju ločevanja med regulativnimi in operativnimi nalogami.

2. Da se dosežejo cilji iz odstavka 1 in brez poseganja v odgovornosti držav članic glede nacionalnih zračnih poti in struktur zračnega prostora, Komisija zagotovi izvajanje naslednjih funkcij:

- (a) načrtovanje evropskega omrežja prog;

▼ **M1**

- (b) usklajevanje omejenih virov znotraj letalskih frekvenčnih pasov, ki se uporabljajo v splošnem letalstvu, zlasti radijskih frekvenc in usklajevanje kod radarskih odzivnikov.

Funkcije, naštetje v prvem pododstavku, ne vključujejo sprejemanja zavezujočih ukrepov splošnega obsega ali uresničevanja politične diskrecije. Upoštevajo predloge, ki so oblikovani na nacionalni ravni in na ravni funkcionalnih blokov zračnega prostora. Izvajajo se skupaj z vojaškimi organi po dogovorjenih postopkih glede prožne uporabe zračnega prostora.

Komisija lahko po posvetovanju z Odborom za enotno nebo in v skladu z izvedbenimi pravili iz odstavka 4 pooblasti Eurocontrol ali drug nepristranski in pristojni organ za naloge, potrebne za opravljanje funkcij, naštetih v prvem pododstavku. Te naloge se izvajajo na nepristranski in stroškovno učinkovit način, opravljene pa so v imenu držav članic in zainteresiranih strani. Zanje veljajo pravila ustreznega upravljanja, ki priznavajo ločevanje med odgovornostjo za opravljene storitve in odgovornostjo za predpise, pri čemer se upoštevajo potrebe celotnega omrežja ATM, in ob polni vključenosti uporabnikov zračnega prostora in izvajalcev storitev navigacijskih služb zračnega prometa.

3. Komisija lahko dopolni seznam funkcij iz odstavka 2, po ustreznem posvetovanju z zainteresiranimi stranmi iz industrije. Ti ukrepi, namenjeni spreminjanju nebitvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 5(4) okvirne uredbe.

4. Podrobna pravila za izvajanje ukrepov iz tega člena, razen tistih iz odstavkov 6 do 9, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom iz člena 5(3) okvirne uredbe. Ta izvedbena pravila se nanašajo zlasti na:

- (a) usklajevanje in urejanje postopkov za učinkovitejše upravljanje letalskih frekvenc, pa tudi oblikovanje načel in meril;
- (b) osrednjo funkcijo usklajevanja zgodnje identifikacije in reševanja potreb po frekvencah v pasovih, dodeljenih evropskemu splošnemu zračnemu prometu, za podporo oblikovanju in delovanju evropskega letalskega omrežja;
- (c) dodatne funkcije omrežja, kot jih opredeljuje osrednji načrt ATM;
- (d) podrobno ureditev za sprejemanje odločitev med državami članicami, izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa in pristojnimi za upravljanje omrežja za naloge iz odstavka 2;
- (e) ureditev za posvetovanje z zainteresiranimi stranmi glede sprejemanja odločitev na nacionalni in evropski ravni, in
- (f) znotraj radijskega spektra, ki ga splošnemu zračnemu prometu dodeli Mednarodna telekomunikacijska zveza, razdelitev nalog in odgovornosti med pristojnimi za upravljanje omrežja in nacionalnimi upravljavci frekvenc, pri čemer je treba poskrbeti, da bodo pristojni za nacionalno upravljanje frekvenc še naprej izvajali naloge, ki so povezane z nacionalnim upravljanjem frekvenc in ki ne vplivajo na omrežje. Za primere, ko pride do vpliva na omrežje, nacionalni upravljavci frekvenc sodelujejo s pristojnimi za upravljanje omrežja, da bi omogočili optimalno uporabo frekvenc.

5. Vidiki načrtovanja zračnega prostora, razen tistih iz odstavka 2, se obravnavajo na nacionalni ravni ali na ravni funkcionalnih blokov zračnega prostora. Ta postopek načrtovanja upošteva promet in njegovo zahtevnost, nacionalne ali funkcionalne načrte za učinkovitost blokov zračnega prostora ter vključuje popolno posvetovanje ustreznih uporabnikov zračnega prostora ali ustreznih skupin, ki zastopajo uporabnike zračnega prostora in po potrebi vojaške organe.

6. Države članice Eurocontrolu ali drugemu nepristranskemu in pristojnemu organu naložijo izvajanje upravljanja pretoka zračnega prometa, v ta namen pa ustrezno uredijo nadzor.

▼M1

7. Izvedbena pravila za upravljanje pretoka zračnega prometa in ustrezna ureditev nadzora se oblikujejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 5(2) okvirne uredbe in sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom iz člena 5(3) okvirne uredbe, da bi se s tem pri uporabi zračnega prostora zagotovile optimalno razpoložljive zmogljivosti in bi se spodbudili procesi upravljanja pretoka zračnega prometa. Ta pravila temeljijo na preglednosti in učinkovitosti ter jamčijo, da se zmogljivosti zagotavljajo na prilagodljiv način, pravočasno in v skladu s priporočili regionalnega načrta zračne plovbe ICAO za evropsko regijo.

8. Izvedbena pravila za upravljanje pretoka zračnega prometa podpirajo operativne odločitve izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa, upravljavcev letališč in uporabnikov zračnega prostora ter zajemajo naslednja področja:

- (a) načrtovanje letenja;
- (b) uporabo razpoložljivih zmogljivosti zračnega prostora med vsemi fazami letenja, pa tudi dodeljevanje slotov, in
- (c) uporabo zračnih poti za splošni zračni promet, in sicer
 - oblikovanje enotne publikacije za orientacijo zračnih prog in prometa,
 - možnosti za preusmeritev splošnega zračnega prometa s področij zastojev, in
 - prednostna pravila o dostopu do zračnega prostora za splošni zračni promet, zlasti v obdobjih zastojev in v kriznih obdobjih.

9. Komisija pri pripravi in sprejemanju izvedbenih pravil ustrezno in brez poseganja v varnost upošteva skladnost med načrti leta in letališkimi sloti ter potrebno usklajenost s sosednjimi regijami.

▼B

POGLAVJE III

PRILAGODLJIVA UPORABA ZRAČNEGA PROSTORA NA ENOTNEM EVROPSKEM NEBU*Člen 7***Prilagodljiva uporaba zračnega prostora**

1. Države članice ob upoštevanju organiziranosti vojaških vidikov v svoji pristojnosti, zagotavljajo enotno uporabo koncepta prilagodljive uporabe zračnega prostora, kakor ga opredeljuje ICAO in razvija Eurocontrol z namenom, da bi olajšale upravljanje zračnega prostora in upravljanje zračnega prometa v okviru skupne prometne politike.

2. Države članice pošljejo Komisiji letno poročilo o uporabi koncepta prilagodljive uporabe zračnega prostora v svoji pristojnosti v okviru skupne prometne politike.

3. Kadar je po poročilih, ki jih predložijo države članice, treba okrepiti in uskladiti uporabo koncepta prilagodljive uporaba zračnega prostora na enotnem evropskem nebu, se sprejmejo pravila za izvajanje v kontekstu skupne prometne politike v skladu s postopkom iz člena 8 okvirne uredbe.

▼B*Člen 8***Začasna ukinitve**

1. Kadar uporaba člena 7 povzroča pomembne operativne težave, smejo države članice začasno ukiniti takšno uporabo pod pogojem, da o tem takoj obvestijo Komisijo in druge države članice.
2. Po uvedbi začasne ukinitve se lahko izvedejo prilagoditve pravilom, sprejetim na podlagi člena 7(3), za zračni prostor v pristojnosti zadevne države članice ali držav članic, skladno s postopkom iz člena 8 okvirne uredbe.

▼M1**▼B**

POGLAVJE IV
KONČNE DOLOČBE

*Člen 10***Pregled**

V okviru občasnih rednih pregledov iz člena 12(2) okvirne uredbe Komisija konča pričakovano študijo o pogojih za uporabo konceptov iz členov 3, 5 in 6 za spodnji zračni prostor v prihodnje.

Na osnovi zaključkov študije in glede na dosežen napredek Komisija najpozneje 31. decembra 2006 predloži poročilo Evropskemu parlamentu in Svetu, kateremu po potrebi priloži predlog za razširitev uporabe teh konceptov na spodnji zračni prostor ali za določitev drugih ukrepov. Če je takšna razširitev predvidena, naj se ustrezne odločbe sprejmejo po možnosti do 31. decembra 2009.

*Člen 11***Začetek veljavnosti**

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.